Sosiaali- ja terveysministeriö
Jouttimäki Riitta-Maija
riitta-maija.jouttimaki@stm.fi
kirjaamo@stm.fi

Valviran korjausesitys hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta (HE 52/2017 vp)

Valvira esittää sosiaali- ja terveysministeriölle, että tuottajalakiesityksen 3 §:n 3 kohdassa olevaa terveyspalvelujen määritelmää tulisi muuttaa.

Valvira on lausunnoissaan (V/37548/2017 ja V/26029/2018) tuonut esille sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta annetussa lakiesityksessä (myöhemmin tuottajalakiesitys) olevan ristiriitaisuuden terveyspalvelun määritelmässä. Valvira katsoo, että kyseisen asian korjaaminen on välttämätöntä, jotta terveyspalvelun määritelmän sisältämä pykälä (tuottajalakiesityksen 3 §:n 3 kohta) ei jätä tulkinnanvaraiseksi sitä, kattaako lain soveltamisala myös muussa, kuin terveyden ja sairaanhoidollisessa tarkoituksessa annetut lääketieteelliset toimenpiteet, kuten esimerkiksi esteettisessä tarkoituksessa annetut hoidot.

Tuottajalakiesityksessä terveyspalvelulla tarkoitetaan nykyisen muotoilun mukaan ”potilaan terveydentilan määrittämiseksi, hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä taikka muuta vastaavaa käsittelyä, jossa käytetään lääketieteellisiä menetelmiä tai joka perustuu lääketieteeseen ja joita suorittavat terveydenhuollon ammattihenkilöt tai joita suoritetaan terveydenhuollon palveluyksikössä”. Lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kyseisen määritelmän ilmaus ”muu vastaava käsittely” tarkoittaisi esimerkiksi puhtaasti esteettiseen lääketieteeseen tai muuhun sellaiseen menettelyyn viittaavaa käsittelyä, joka ei ole lääketieteellisesti arvioiden välttämätön potilaan terveydentilan määrittämiseksi, hänen terveytensä palauttamiseksi tai sen ylläpitämiseksi.

Valvira pitää tuottajalakiesityksen pykälätekstissä olevaa määritelmää ongelmallisena ja yksityiskohtaisiin perusteluihin nähden ristiriitaisena muun muassa esteettisessä tarkoituksessa suoritettavien toimenpiteiden osalta. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan on tarkoitettu, että myös esimerkiksi puhtaasti esteettisessä tarkoituksessa tehtävät toimenpiteet ovat terveyden- ja sairaanhoitoon sisältyvää toimintaa. Itse pykälätekstin sanamuoto näyttäisi kuitenkin olevan ristiriidassa näiden perustelujen kanssa.

Valvira katsoo, että lakiehdotuksen pykälässä käytetty ilmaus ”muu *vastaava* käsittely”, on sidottu potilaan terveydentilan määrittämiseksi, hänen

terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviin toimenpiteisiin ja näin ollen sen on kyseisessä lauseyhteydessä vaikea ymmärtää kattavan muita, kuin läheisesti terveyden- ja sairaanhoidollisessa tarkoituksessa tehtäviä toimenpiteitä vastaavia toimenpiteitä. Valvira pitää ongelmallisena myös määritelmän ilmausta ”jossa käytetään lääketieteellisiä menetelmiä tai joka perustuu lääketieteeseen”, sillä se vaikuttaa laajentavan määritelmän ennalta arvaamattomalla tavalla. Pykälän perusteluissa puhutaan vaativista lääketieteellisistä toimenpiteistä, kuten esteettisestä kirurgiasta, tietyistä injektioista, säteilyn käytöstä sekä potentiaalisesti vaarallisten lääkeaineiden ja lääkinnällisten laitteiden käytöstä. Valviran näkemyksen mukaa terveyspalvelun määritelmää koskeva ehdotuksen pykälä ja sen yksityiskohtaiset perustelut ovat ristiriidassa keskenään.

Valvira katsoo, että kyseessä on periaatteellisesti laajakantoinen asia, minkä vuoksi terveyspalvelun määritelmän tulisi lain tasolla yksiselitteisesti pitää sisällään myös vaativaa lääketieteellistä osaamista edellyttävät toimenpiteet, kuten esteettiseen kirurgiaan liittyvät hoidot. Valvira ei pidä riittävänä, että asia ilmenee pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa, sillä itse pykälä on tulkinnanvarainen, mikä voi johtaa tietyissä tapauksissa ongelmiin lain soveltamisessa. Korkein hallinto-oikeus on muun muassa ratkaisussaan (KHO:2016:138) tulkinnut yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 4 §:ää sen sanamuodon mukaan ja jättänyt huomioimatta kyseisen pykälän hallituksen esityksessä olevat yksityiskohtaiset perustelut, joiden huomioiminen olisi todennäköisesti muuttanut kyseisessä asiassa annettua ratkaisua.

Valvira esittää, että terveyspalvelujen määritelmä muutettaisiin aikaisemmin lausuntokierroksella olleen lakiluonnoksen mukaiseksi, eli terveyspalvelulla tarkoitettaisiin ”potilaan terveydentilan määrittämiseksi, hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä taikka muita, vaativaa lääketieteellistä osaamista edellyttäviä toimenpiteitä, joita suorittavat terveydenhuollon ammattihenkilöt tai joita suoritetaan terveydenhuollon palveluyksikössä”.

Ratkaistu: 23.08.2018
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Kuoksa Mirka-Tuulia, Lakimies

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.